

John P.C. Matthews: EXPLOSION, (Robbanás)
The Hungarian Revolution of 1956.

A szerző hangsúlyozta, hogy bár a történelem egyik sorsdöntő eseményéről írt, nem a forradalom történelmi értékelését kívánta adni, hanem "történelmi riportot" örökített meg az események napról napra való felidézésével. Beszámolt nem csak a Budapesten, hanem vidéken, a világ nagyvárosaiban, az Egyesült Nemzeteknél történetekről is. Ismertette a nagykövetségek feljegyzéseit és a rádiók híradásait. A könyvben óráról órára nyomon követhetjük az eseményeket. Az amerikai olvasó tájékoztatását szolgálja az ezer éves magyar történelem rövid összefoglalása. A majdnem 700 oldalas könyvet részletes név és tárgymutató egészíti ki.

Különös jelentősége van a Szabad Európa Rádió szerepe megvilágításának, amely eddig ilyen részletesen egy leírásban sem szerepelt. Nem csoda, hiszen Matthews 1954-től 1956-ig a SZER sajtóosztályán dolgozott Münchenben, majd a forradalom alatt a Free Europe Press szerkesztőségi tanácsadója volt és mint ilyen "testközelből" követhette az eseményeket. Később ő irányította a Free Europe Press európai részlegét. Amikor visszatért Amerikába, egy ládányi dokumentumot, feljegyzést, történelmi értékű iratot hozott magával. Ezek feldolgozására a szerző végső nyugalomba vonulása után került sor.

A Szabad Európa Rádiónál eltöltött évek irányították Matthews figyelmét a kelet-európai események felé. Az ezzel kapcsolatos kutatásainak első kiadványa a "Majales: Az 1956-os elvetélt csehszlovákiai diáklázadás", ezt követte a "Tűzfészek: Kelet-közép Európa 1956 tavaszán, nyarán és kora őszén" majd ennek mintegy folytatásaként a most megjelent "Robbanás".

Értéke a könyvnek, hogy a temérdek összegyűjtött adat és dokumentáció ellenére érdekesen, könnyen olvashatóan adja vissza a történet minden részletét. Bár a forradalom résztvevői egyöntetűen elítélően nyilatkoztak a Szabad Európa Rádió akkori szerepéről, még soha sem jelent meg ilyen hiteles "vádirat" erről.

Matthews részletesen ismerteti, ahogy a Rádió (magyar részlege)majdnem a végsőkig ellenezte Nagy Imrét, mintegy a "kutyából nem lesz szalonna" alapon, annak régi kommunista szerepére hivatkozva. Ugyanígy, amikor már mindenki számára nyilvánvaló volt, hogy nyugatról nem kap segítséget a forradalom, a Rádió november 4-e után még mindig két-három napi kitartásra ösztönözte a magyarokat, mintegy jelezve, hogy akkorra megérkezik a várva-várt felmentés.

A könyvben hasonlóan elmarasztaló az amerikai külpolitika megítélése. Az Eisenhower-Dulles nevéhez fűződő több év óta folyó "felszabadító" politika hazug és félrevezető voltát kevesen mutatták be ilyen meggyőző és leleplező erővel. Még az Egyesült Nemzetek forradalom utáni "magyar kérdésének" vitái során is az amerikaiak voltak a legkevésbé segítőkészek, beadva a derekukat a szovjetek Szuezzel kapcsolatos zsarolásának. A szabadságharcosok " egy óriási becsapás áldozatai lettek" - idézi Matthews a magyarok panaszát.

Matthews az egykorú beszámolók alapján drámai részletességgel idézi fel a gyermek hősök történeteit. Hangsúlyozza, hogy a forradalom nem csak az a 12 nap volt, amit oly sokan emlegetnek, hanem szerves része volt az azt megelőző több hónapos forrongó

hangulat, majd a november 4-ét követő két hónapos ellenállás is. A forradalom történelmi jelentőségét számos külföldi nyilatkozat felidézésével bizonyítja. Ahogy Matthews írja könyvének befejező részében: “A Magyar Forradalom fontos része a huszadik század történelmének. Mivel az a néhány nap egyben olyan tiszta és idealista volt, és mivel maradéktalanul megtudott dönteni egy totálisan elnyomó hatalmat, olyan élménye ez az emberiségnek, amely talán soha többé nem történhet meg”.

John P.C. Matthews könyve megrendelhető az American Hungarian Foundation-nál.
Telefon: 732-846-5777. E-posta: info@ahfoundation.org.